

[Aksel Larsen.]

havde jo ønsket, at man ikke havde nølet saa længe med at foretage kommunale Valg. Vi har lige fra Begyndelsen af Arbejdet i Sommerens Samlingsregering fremført som vor Mening, at man maatte stræbe efter, naar det mest nødvendige Arbejde var fra Haanden, at skabe forfatningsmæssige Tilstande her i Landet, og forfatningsmæssige Tilstande er ikke skabt, saa længe der sidder offentlige Forsamlinger, Raad og Folkerepræsentationer, som er valgt under Tykertidens Ufrihed og ved grundlovsstridigt Valg. Derfor arbejdede vi paa at hidføre det, man kalder et Grundlovsvalg, fordi det nu engang er den eneste Maade, hvorpaa man kan faa det siddende grundlovsstridige Landsting opløst og nyvalgt, og derfor har vi stillet Forslag om, at de kommunale Valg skulde afholdes senest i Efteraaret. Det lykkedes ikke i Samlingsregeringen at vinde Flertal for denne Opfattelse. Tværtimod var der desværre øjensynlig Enighed hos alle andre Partier i Samlingsregeringen om, at de kommunale Valg burde udskydes indtil Foraaret 1946. Denne Enighed kom ganske vist først til Veje paa et ret sent Tidspunkt.

Da vi — jeg tror, det var i Begyndelsen af August — diskuterede Spørgsmaalet, erklærede man, at man var enig om, at de kommunale Valg skulde afholdes i Efteraaret, men da det kom til Stykket, stemte man alligevel Forslaget fra vor Side, der sagde netop dette, ned. Nu kommer imidlertid Regeringen med et Forslag om, at de kommunale Valg skal afholdes i Marts 1946, og som Forholdene ligger, kan det fornuftigvis ikke gøres tidligere. Vi er altsaa godt tilfredse med, at Forslaget i hvert Fald kommer, og med, at det er kommet frem her i Folketinget paa et saa tidligt Tidspunkt. Vi finder ogsaa, at Lovforslaget, naar man ser bort fra et Par afgørende Mangler, som maa omtales i Forbindelse med Socialdemokratiets Forslag, er særdeles vel udformet. Vi finder ganske vist, at dets Begrundelse lader en Del tilbage at ønske. Det begrundes saavel i Indenrigsministerens Tale som i Bemærkningerne til Lovforslaget og ogsaa i den Tale, som det ærede Medlem Hr. Edvard Sørensen her har holdt, med Hensynet til Sønderjylland, hvor der ikke har været afholdt Kommunevalg siden 1937, saa Stedfortræderisterne derfor er ved at være opbrugt, og med Hensynet til, at Valgene i 1943 var ufri, idet man tilføjer: bl. a. fordi Kommunerne ikke var i Stand til at deltage, fordi Kommunistpartiet dengang var forbudt. Jeg

kan ikke forstaa, hvorfor man ustandselig kredser om det som Katten om den varme Grød. Den danske Rigsdag har ved Godkendelsen af Regeringens provisoriske Love i Sommer erklæret, at den ansaa Valgene i 1943 for grundlovsstridige. Naar der har været holdt grundlovsstridige Valg, maa det være Opgaven at faa de grundlovsstridigt valgte Forsamlinger hjemsendt hurtigst muligt og faa nye valgt, som er i Overensstemmelse med Danmarks Riges Grundlov. Det kan man lige saa godt sige rent ud i Stedet for at omskrive det til ufrie Valg. Ganske vist, foruden at Valgene var grundlovsstridige, var de ogsaa ufrie, og det er givet, at offentlige Valg her i Landet med tyske Troppers og Gestapos Tilstedeværelse kun kunde være ufrie Valg, og at en virkelig fri Meningstilkendegivelse fra Vælgerne var udelukket. Dertil kommer saa noget yderst reelt omend ikke formelt, at de Problemer, der forelaa for Vælgerne at tage Stilling til i 1943, var af en ganske anden Kvalitet end de, der foreligger nu, og at man for at faa offentlige Forsamlinger og Raad valgt, som med virkeligt Mandat fra Vælgerne kan tage fat paa at løse Nutidens Opgaver, maa have nye Valg afholdt.

Man kan sige, at disse Betragtninger kan være overflødige, for det, det drejer sig om i Realiteten, er, at vi faar Valg, men jeg mener alligevel, at det er nødvendigt at fremføre dem, og vil gerne sige, at hvis det skulde være saaledes — jeg haaber det ikke — at det, der er en væsentlig drivende Kraft, er Hensynet til Tilstandene i Sønderjylland, kan det for saa vidt kun glæde os, at Tilstandene er saadan dernede — i hvert Fald, vi er taknemlige for, at man i det hele taget har gjort det nødvendigt, at disse kommunale Valg kommer.

Vi er tilfredse med Regeringsforslagets Udformning af de Bestemmelser, der skal muliggøre, at Folk, som ikke opfylder den nuværende Valglovs strenge Bestemmelser med Hensyn til Ophold i Kommunen og Skattebetaling til Kommunen, faar Adgang til at stemme, idet disse Bestemmelser sættes ud af Kraft for visse Personers Vedkommende. Ved Folketingsvalget den 30. Oktober var det desværre saadan, at mange Mennesker, som ellers i enhver Henseende opfyldte Betingelserne for Valgret til Folketinget, og paa hvis Vandel der ikke kunde sættes en Plet, var afskaaret fra at afgive deres Stemme. Jeg behøver blot at minde om Tilfældet Poul Rasmussen, som maatte gøre hele Turen med gennem Horserød og Stutthof og syg og nedbrudt maatte hentes hjem fra Berlin i Ambulanceflyvemaskine i